

Nr 72.

Av herr **Ekman, Karl Johan, m. fl.**, med förslag till förordning angående försäljning av rusdrycker m. m.

Den för hela landet betydelsefulla frågan om åtgärder till folknykterhetens höjande genom införande av en ny rusdrycksförsäljningslagstiftning tränger med nödvändighet till sin lösning. Vi våga därför ånyo för denna sak påkalla riksdagens uppmärksamhet. Vi beklaga, att enighet hittills ej kunnat uppnås i riksdagen, huvudsakligen beroende på stora principiella skiljaktigheter i uppfattningen kamrarna emellan dels beträffande sättet för upplåtande av försäljningsrättigheter och dels angående alkoholgränsen.

Vi hysa fortfarande den uppfattningen, att kommunerna borde hava rätt att själva få bestämma om de skola hava rusdrycksförsäljning inom sina områden eller icke; men då det visat sig, att enighet i fråga om sättet för fattande av beslut härom icke kunnat vinnas, samt av ännu större vikt är att med det snaraste en försäljningsförordning kan komma till stånd, genom vilken likformighet och konsekvens uppnås i nykterhetslagstiftningen och jämväl ölet och vinet bliva lagda under bolag samt underkastade därav följande restriktioner, hava vi härmed velat framställa följande förslag till försäljningsförordning, vilket enligt vår mening borde kunna av riksdagens bägge kamrar godkännas.

I fråga om alkoholgränsen hava meningarna inom kamrarna varit olika. Första kammaren har hittills ansett, att alkoholgränsen skulle sättas vid 3.6 procent och att drycker under denna gräns skulle få fritt försäljas. Andra kammaren däremot har stannat vid en alkoholgräns av 2.25 procent. Vi ha trots oss finna en medelväg mellan dessa stridiga ståndpunkter genom alkoholgränsens sättande till 3 procent.

I fråga om detaljerna i förslaget torde vidare böra framhållas, att de erfarenheter beträffande rusdrycksförsäljningen, som gjorts under

den tid, de s. k. krigstidsrestriktionerna varit gällande, föranlett till upptagande i förslaget av bestämmelsen i 48 §, att spritdrycker ej må till någon utminuterats i större myckenhet än 2 liter i varje kalendermånad. Även i övrigt instämma vi i önskvärldheten av att de ytterligare restriktioner av denna art, som förordas i de å riksdagens nykterhetsgrupps vägnar väckta motionerna, måtte vinna riksdagens bifall och sålunda även i nedanstående förslag upptagas.

I enlighet med vad här ovan blivit anfört hemställes alltså:

1) att riksdagen måtte för sin del antaga vid denna motion såsom bilagor fogade förslag till

a) förordning angående försäljning av rusdrycker;

b) förordning angående försäljning av svagt alkoholhaltiga samt tillagade alkoholfria drycker;

c) förordning om ändrad lydelse av 7 § i förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet;

d) förordning om ändrad lydelse av 3, 13, 23 och 31 §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maldrycker;

e) förordning om ändrad lydelse av 1 och 4 §§ i förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin; samt

f) förordning om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 18 juli 1913 angående statsverkets fond av rusdrycksmedel;

2) att riksdagen under förutsättning att riksdagen antager ovanberörda författningslag, måtte, i anledning av införandet av förordningen angående försäljning av rusdrycker,

dels medgiva, att till sådan ägare av gästgiveri, vilken på grund av bestämmelserna i 10 § av förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin vid tiden för ikraftträdandet av förordningen angående försäljning av rusdrycker är berättigad att utskänka brännvin, må för rättighetens upphörande från och med år 1919 av staten utgivas ersättning med årligt belopp som av Konungens befallningshavande fastställes efter de grunder, vilka finnas an-

givna i kungörelsen den 12 juli 1907 angående ersättning till gästgivare, som avstå från dem jämlikt förstnämnda lagrum tillkommande rätt till utskänkning, ävensom att änka efter manlig ersättningstagare må, därest äktenskapet blivit ingånget före den 1 maj 1907, efter mannens frånfälle under sin återstående livstid äga att uppbära den ersättning, vartill mannen, om han levat, varit berättigad,

samt bestämma, att gästgiveriägare, om han vill komma i åtnjutande av ifrågavarande ersättning, skall därom före den 1 september 1918 till Konungens befallningshavande i det län, varest gästgiveriet är beläget, ingiva ansökning och därvid styrka, att han i egenskap av gästgivare fortfarande är till utskänkning berättigad;

dels ock medgiva, att erforderliga medel för gäldande av ersättningsbelopp, som enligt ovan angivna grunder skola utbetalas, må utgå ur statsverkets fond av rusdrycksmedel, och att till gästgivare beviljad ersättning av Konungens befallningshavande må utbetalas kvartalsvis vid början av varje kvartal från och med ingången av år 1919.

Stockholm den 25 januari 1917.

K. J. Ekman, Jönköping.

C. H. von Mentzer.

K. J. Gustafsson.

Ch. Meurling.

Carl Boberg.

Förslag

till

förordning angående försäljning av rusdrycker.

I kap.

Allmänna bestämmelser.

1 §.

I denna förordning förstås
med spritdrycker: brännvin och andra alkoholhaltiga drycker, som hålla mer än 22 volymprocent alkohol, ävensom sprit och absolut alkohol;
med vin: alla alkoholhaltiga drycker, vilka ej äro tillagade av malt och som hålla mer än 3, men ej mer än 22 volymprocent alkohol; och
med öl: alla alkoholhaltiga maldrycker, med undantag av sådana, som enligt kungl. förordningen angående tillverkning och beskattning av maldrycker äro att hänföra till svagdricka och lagrat dricka.
Spritdrycker, vin och öl kallas med en gemensam benämning rusdrycker.

2 §.

Försäljning av rusdrycker med undantag av sådan, som äger rum enligt 3 §, delas i partihandel och detaljhandel.

Med partihandel förstås sådan handel, som bedrivs till återförsäljare i och för deras rörelse. Med detaljhandel förstås all annan försäljning.

Detaljhandel delas i utminuterung (försäljning till avhämtning eller försändning på rekvisition) och utskänkning (försäljning till förtäring på stället).

Vid utminuteriug må ej tillåtas, att något av det sålda förtäres på utminuteringsstället. Vid utskänkning må ej tillåtas, att något av det sålda från utskänkingsstället medföres.

Med rättighet till utminuteriug av spritdrycker följer rätt till utminuteriug av vin och öl samt med rätt till utskänkning av spritdrycker rättighet till utskänkning av vin och öl.

3 §.

1. Spritdrycker och vin må å apotek för medicinskt ändamål säljas på behörig läkares, veterinärs eller tandläkares recept och med iakttagande av de särskilda föreskrifter, som därom kunna utfärdas. Sådant recept skall kvarlämnas och förvaras å apoteket.

I avseende å försäljning av sådana läkemedel, som innehålla sprit, gäller vad därom är särskilt stadgat.

2. Angående försäljning av rusdrycker för vetenskapligt, medicinskt, farmaceutisk, tekniskt, industriellt eller likartat ändamål samt av vin för kyrkligt behov meddelas särskilda bestämmelser av Konungen.

4 §.

1. Tillstånd till försäljning av rusdrycker enligt denna förordning må ej meddelas annan person än den, som äger god frejd, råder över sig och sitt gods, gjort sig känd för ordentlighet samt prövas i övrigt vara lämplig till rörelsens utövande.

2. Sådant tillstånd må ej meddelas ämbets- eller tjänsteman, som till följd av sin befattning kan komma att deltaga i beslut angående tillverkning eller försäljning av rusdrycker eller däröver utöva tillsyn, ecklesiastik ämbets- eller tjänsteman, kyrkobetjänt eller i allmän tjänst anställd lärare.

3. Den, som enligt 12 § 1 mom. äger rätt till partihandel med rusdrycker, må ej tilldelas rättighet till detaljhandel med sådana drycker.

4. Ej heller må tillstånd till försäljning av rusdrycker meddelas den, som utövar tillverkning i skattefritt bryggeri.

5. Den, som ej äger undfå tillstånd till försäljning enligt denna §, må ej heller vara styrelseledamot eller delägare i bolag, varom i denna förordning sägs, dock att ecklesiastik ämbets- eller tjänsteman, kyrkobetjänt eller i allmän tjänst anställd lärare må vara styrelseledamot i sådant bolag.

5 §.

Detaljhandel med rusdrycker må icke vara förenad med annan handel, till vars drivande särskild anmälan fordras.

Vid utminuterung må ock andra drycker än rusdrycker försälas till avhämtning eller försändas på rekvisition och vid utskänkning tillhandahållas till förtäring på stället.

6 §.

Rusdrycker, som äro försatta med sackarin, få ej hållas till salu.

7 §.

1. Ej må någon vid personligt besök eller genom ombud hos annan än innehavare av rätt att försälja rusdrycker till salu utbjuda sådana drycker eller därå upptaga beställningar.

2. Ej må någon eljest, för egen eller annans vinning, vid personligt besök eller genom ombud söka förmå annan att å utminuteringsställe inköpa rusdrycker.

3. Ej heller må innehavare av rätt till utskänkning eller hos honom anställd person å utskänkingsställe söka förmå gäst att därstädes inköpa rusdrycker.

8 §.

1. Tillverkare eller partihandlare enligt 12 § 1 mom. må ej i samband med rörelsens bedrivande annorledes än genom försäljning avhända sig rusdrycker till annan.

2. Den, som ej äger rätt till försäljning av rusdrycker, må ej genom byteshandel avhända sig sådana eller eljest använda dem som betalningsmedel.

9 §.

Den, som på kredit utskänker rusdrycker, må därför söka betalning endast om försäljningen vid något tillfälle sker till myckenhet, för vilken försäljningspriset ej understiger 50 kronor, eller ock försäljningen avser vin eller öl åt spisande gäster vid måltid.

10 §.

1. Rusdrycker må till riket införas blott av den, som enligt 13 § erhållit tillstånd att utöva partihandel med rusdrycker av det slag, som införseln avser, ävensom av sådant bolag, som enligt denna förordning driver utminuterings- eller utskänkningsrörelse.

2. Vid varje tullplats i riket skall över därstädes till införsel angivna rusdrycker föras särskild förteckning enligt formulär, som av generaltullstyrelsen fastställles efter kontrollstyrelsens hörande. Denna förteckning skall vid varje års slut insändas till kontrollstyrelsen.

3. Rusdrycker må icke från tullverket utlämnas annorledes än mot kvitto, utfärdat av den, som enligt 1 mom. är berättigad att införa sådana drycker, dock att rusdrycker, som till bolag inkommit från utlandet, må mot kvitto utlämnas till den, som visar sig hava erhållit bolagets medgivande därtill.

4. Utan hinder av vad i denna § stadgas må

a) införsel av rusdrycker till riket äga rum för Konungens och medlems av Kungl. husets räkning och för utländska, här ackrediterade sändebuds eget behov,

b) prov på rusdrycker, som till riket medföras av vederbörligen legitimerad handelsresande, införas i vanlig ordning,

c) resande, som ankommit från utrikes ort, för eget bruk mot erläggande av stadgad tull införa rusdrycker intill viss mindre av Konungen fastställd kvantitet,

d) resande åtnjuta den rätt till tullfri införsel av rusdrycker, som är medgiven enligt 5 § i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor, samt

e) till skeppsproviant hänförliga rusdrycker behandlas på sätt, som är föreskrivet i 4 § k) av nyssberörda förordning; dock må rusdrycker, som enligt sistberörda författningsrum förtullats såsom överskott av skeppsproviant, icke från fartyg ilandföras.

5. Angående införsel till riket av rusdrycker för vetenskapligt, medicinskt, farmaceutiskt, tekniskt, industriellt eller likartat ändamål meddelas särskilda bestämmelser av Konungen.

11 §.

Utöver de i denna förordning meddelade föreskrifter gäller för försäljning av punsch, arrak och rom vad därom särskilt stadgas.

Angående villkoren för försäljning av denaturerat brännvin meddelas särskilda bestämmelser av Konungen.

II kap.

Om partihandel med rusdrycker.

12 §.

1. Den, som till avsalu äger tillverka rusdrycker eller bedriver rening av brännvin, ävensom den, som enligt 13 § erhållit tillstånd till partihandel, äga försälja det slags rusdrycker, som tillverkas eller renas eller vilka tillståndet avser, dock inom riket endast till annan innehavare av dylik rättighet samt till bolag, som enligt vad i denna förordning sägs äger rätt till detaljhandel med rusdrycker, i och för deras rörelse.

2. Bolag, som i 1 mom. omförmäles, må ock försälja rusdrycker till annan innehavare av rätt till detaljhandel med sådana drycker i och för dennes rörelse.

13 §.

Där tillstånd till partihandel erfordras, meddelas sådant av kontrollstyrelsen. Ansökning om tillstånd skall innehålla uppgift å den kommun, där handeln skall utövas, samt vara åtföljd av intyg, utvisande sökandens behörighet att idka rörelsen.

Tillstånd meddelas att gälla tillsvidare och så länge kontrollstyrelsen ej finner skäl återkalla detsamma. Sker återkallelse på annan grund än missbruk av försäljningsrättigheten, äger innehavaren därav åtnjuta 2 års uppsägningstid.

14 §.

Partihandlare, varom i 12 § 1 mom. sägs, vare skyldig hålla sina handelsböcker med tillhörande verifikationer tillgängliga för av kontrollstyrelsen särskilt förordnat ombud och har att vid rörelsens utövande ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, kontrollstyrelsen för tillsyn å rörelsen kan meddela.

15 §.

1. Avlider den, som efter tillstånd enligt 13 § utövar partihandel med rusdrycker, må rörelsen för stärbhusets räkning fortsättas, till dess

två år förflutit efter dödsfallet, därest tiden för rättigheten ej dessförinnan utgått.

2. Försättes någon, som i 1 mom. avses, i konkurs, må rörelsen för konkursboets räkning fortsättas, dock ej längre än till dess tre månader förflutit efter det förhör enligt 25 § konkurslagen hållits.

3. I fall, som i denna § avses, åligger det dock stärbuset eller konkursboet, om de vilja fortsätta rörelsen, att därom inom en månad efter dödsfallet eller efter det förhör i konkursen hållits göra anmälan hos kontrollstyrelsen med uppgift därvid tillika å den person, som antagits till föreståndare för försäljningen. Göres ej anmälan inom föreskriven tid eller prövas den till föreståndare antagne icke vara därtill lämplig, anses försäljningsrätten hava upphört den dag, tiden för anmälningsskyldigheten gick till ända eller kontrollstyrelsens beslut i frågan delgivits den anmälningsskyldige.

16 §.

Efter ansökning äger kontrollstyrelsen medgiva, att för konkursbos eller stärbhus' räkning eller där eljest särskilda omständigheter föreligga rusdrycker må för visst fall utan hinder av de i denna förordning givna föreskrifter försälas till partihandlare, varom i 12 § 1 mom. sägs, eller till bolag, som äger rätt till detaljhandel med rusdrycker.

III kap.

Om rättigheten till detaljhandel med rusdrycker.

17 §.

1. Detaljhandel med rusdrycker inom en kommun må med de undantag, som i 18 samt i 20—23 §§ omförmälas, idkas endast av särskilt, inom kommunen uteslutande för sådan detaljhandel bildat bolag och icke mellan flera bolag fördelas.

2. Rättighet, som i 1 mom. avses, meddelas av Konungens befallningshavande för ett eller flera, högst tre kalenderår. Ansökan om erhållande av rättighet skall före januari månads utgång året innan försäljningen är avsedd att taga sin början av bolag skriftligen göras hos Konungens befallningshavande med bifogande av intyg om delägarnes behörighet att idka rörelsen, bolagets stadgar samt redogörelse

för hur bolaget ämnar bedriva sin verksamhet. Denna redogörelse skall innehålla uppgifter om vilka av de i 1 § nämnda slag av rusdrycker försäljningen skall avse, om antal försäljningsställen, dels för utminuteri-
tering och dels för utskänkning av spritdrycker, vin och öl, om grunderna för försäljningsstäl-
lenas förläggning, om i vilken omfattning utskänknin-
gen är avsedd att äga rum annorledes än vid måltid åt spisande
gäster samt om i vilka fall bolaget ämnar å annan, på sätt i 25 §
2 mom. stadgas, överlåta rättighet till utskänkning.

3. Över ansökning, som rätteligen skett, skall Konungens befallningshavande omedelbart efter ansökningstidens utgång inhämta utlåtanden, i Stockholm av stadsfullmäktige och i annan stad av magistrat och stadsfullmäktige samt å landet av kommunalnämnd och kommunalstämma. Dessa utlåtanden, som skola avgivas före februari månads utgång, böra innehålla, huruvida och i vilken utsträckning den sökta rätten till detaljhandel anses böra medgivas, uppgift å det antal försäljningsställen, som böra få anordnas, dels för utminuteri-
tering och dels för utskänkning av spritdrycker, vin och öl, ävensom förslag till de inskränkningar med hänsyn till försäljningsstäl-
lenas förläggning och rörelsens bedrivande, som anses nödiga. Hava ansökningar inkommit från flera bolag, skall, om upplåtande av rätt till detaljhandel tillstyrkes, visst bolag förordas till erhållande av den sökta rättigheten.

4. Sedan de i 3 mom. omförmälda utlåtanden till Konungens befallningshavande avgivits, har Konungens befallningshavande, där ansökning ej genast varder avslagen, att, om rörelsen kan antagas vålla olägenhet för angränsande kommun, över ansökningen infordra yttrande från stadsfullmäktige eller kommunalstämma i sådan kommun.

5. Har ansökning blivit avstyrkt av stadsfullmäktige eller kommunalstämma inom den kommun, där försäljningen är avsedd att äga rum, må densamma ej bifallas. Medgiver Konungens befallningshavande upplåtande av rätt till detaljhandel, må försäljningsstäl-
lenas antal ej sättas högre än det av stadsfullmäktige eller kommunalstämman tillstyrkta. Konungens befallningshavande skall därjämte vid upplåtelsen föreskriva de inskränkningar med hänsyn till försäljningsstäl-
lenas förläggning och rörelsens bedrivande, som blivit av stadsfullmäktige eller kommunalstämman föreslagna, såvida samma inskränkningar icke finnas stå i strid med allmän lag eller författning eller uppenbarligen ej kunna anses ägnade att främja det med desamma avsedda syftet.

6. Konungens befallningshavandes beslut i ämnet skall kungöras i den eller de tidningar inom orten, där allmänna påbud för kommunen vanligen meddelas, och räknas tiden för anförande av besvär över be-

slutet från dagen för första kungörandet, vilken dag skall i kungörelsen angivas.

18 §.

I kommun, där tillstånd till detaljhandel enligt 17 § ej meddelats, må rättighet till utskänkning av vin och öl kunna tilldelas inom annan kommun bildat bolag. Sådan rättighet må dock utövas endast om bolaget erhåller rätt till detaljhandel inom den kommun, där bolaget är bildat, och så länge sistnämnda rättighet är gällande.

Ansökan om rättighet, varom nu är fråga, skall göras inom den i 17 § omnämnda tid innan försäljningen är avsedd att taga sin början, och skall beträffande rättighetens upplåtande jämväl i övrigt lända till efterrättelse vad i 17 § stadgas.

19 §.

1. Bolag, som i 17 och 18 §§ omnämas, må icke avse att bereda vare sig delägarna vinning utöver årlig ränta med högst fem procent å de av delägarna tillskjutna kontanta medel eller kommun någon ekonomisk fördel.

2. Vid utövande av sin verksamhet står bolag under överinseende av kontrollstyrelsen och har att ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, kontrollstyrelsen i avseende å inköp av, försäljningspris för samt alkoholstyrka hos rusdrycker, ävensom angående räkenskapers förande och i övrigt beträffande bolagets förvaltning eller eljest i de i denna förordning särskilt angivna hänseenden kan meddela.

Närmare bestämmelser angående kontrollstyrelsens verksamhet härutinnan meddelas av Konungen.

3. Bolag äger ej vid utminutering hålla mer än ett försäljningspris å en och samma varusort av rusdrycker, oavsett om större eller mindre myckenhet försäljes.

Vid utminutering av vin och öl åligger det bolag tillse, att om något slag av dessa drycker genom sin prisbillighet i förening med hög alkoholhalt eller av annan anledning uppenbarligen är ägnat att för allmänheten inträda som ersättning för spritdrycker, utminutering av sådan dryck sker med iakttagande av samma bestämmelser, som gälla för utminutering av spritdrycker.

4. Bolag må icke, utan samtycke av kontrollstyrelsen, inköpa fastighet eller inom redan förvärvad fastighet vidtaga annan mera om-

fattande förändring än den, som påkallas av fastighetens underhåll eller rörelsens behöriga utövande.

Bolag må icke, utan samtycke av kontrollstyrelsen, förhyra andra lägenheter än dem, vilka äro behöfliga för den rörelse, som bolaget självt utövar, eller utan sådant samtycke ingå affärsavtal för längre tid än bolagets rättighet upplåtits, dock att hyresavtal må ingås till fardag, som infaller under året näst efter utgången av nämnda tid. Bolag må ej heller ingå affärsavtal med enskilda styrelseledamöter eller delägare i bolaget, eller låta avlöningen vare sig till styrelsen eller till de hos bolaget anställda personer vara beroende på omsättningen av alkoholhaltiga drycker eller utgå med viss del av vinsten.

5. Bolags delägare skola vara minst nio, av vilka åtminstone sex böra vara boende å den ort, där bolagets styrelse har sitt säte. Bolagets styrelse skall bestå av tre ledamöter, av vilka en, som tillika skall vara ordförande i styrelsen, utses av kontrollstyrelsen samt två utses av delägarna i bolaget. På enahanda sätt utses jämväl tre suppleanter.

Den av kontrollstyrelsen utsedda styrelseledamoten och hans suppleant må icke vara delägare i bolaget.

6. Granskning av bolags förvaltning och räkenskaper skall varje år i mars eller april månad å tid, som av kontrollstyrelsen bestämmes, verkställas för näst föregående år av tre revisorer, av vilka två utses av kontrollstyrelsen och en av delägarna i bolaget. På enahanda sätt utses jämväl tre suppleanter. Revisorerna skola antingen ibland eller utom sig utse två personer att å deras vägnar delta i inventering av bolagets tillgångar vid löpande årets slut. Över revisionen avgiva revisorerna berättelse, vilken, utom redogörelse för bolagets ekonomiska ställning och förvaltning samt vad övrigt revisorerna kunna finna skäl omnämna, skall innehålla till- eller avstyrkande av ansvarsfrihet. Av revisionsberättelsen, vid vilkens avfattande de föreskrifter skola iakttagas, som meddelas av kontrollstyrelsen, skola, sedan bolagets styrelse lämnats tillfälle att förklara sig över i berättelsen möjligen gjorda anmärkningar, revisorerna före maj månads utgång översända exemplar till Konungens befallningshavande, landstinget, stadsfullmäktige eller kommunalstämman samt kontrollstyrelsen och sådan kontrollnämnd, varom förmäles i VII kapitlet. Bolagets styrelse må även till nämnda myndigheter insända sin förklaring.

Granskning av bolags förvaltning och räkenskaper må även när som helst företagas av chefen för kontrollstyrelsen eller av person, som nämnda styrelse förordnat.

7. Styrelseledamöter samt revisorer och deras här ovan nämnda ombud äga att av bolaget åtnjuta ersättning enligt grunder, som av kontrollstyrelsen bestämmas.

8. Om ansvarsfrihet för bolag beslutar kontrollstyrelsen efter juni månads utgång, ägande kontrollnämnd samt i stad stadsfullmäktige och på landet kommunalstämman att dessförinnan till kontrollstyrelsen avgiva yttrande i ärendet.

Erfordras åtgärd i följd av vägrad ansvarsfrihet eller giver revisionsberättelsen eljest därtill anledning, äger kontrollstyrelsen meddela erforderliga föreskrifter eller vidtaga åtgärder för rättelses vinnande.

9. Bolag åligger att inom mars månads utgång efter varje kalenderårs slut å statsverkets giroräkning i riksbanken insätta hela den nettovinst, som uppkommit av all den rörelse bolaget idkat. Då bolag upplöses, skall, där ej annorledes i laga ordning bestämts, på enahanda sätt förfaras med det överskott av bolagets tillgångar, som kan uppstå, sedan bolagets samtliga skulder blivit guldna samt de av delägarna tillskjutna medel återbetalats. Omförmälda nettovinst och överskott tillfalla statsverket.

10. Förmenar någon, att bolag obehörigen vägrat att till honom utminutera rusdrycker eller att bolag beträffande ämne, varom det tillkommer kontrollstyrelsen att meddela föreskrift, vidtagit åtgärd, som kränker hans enskilda rätt eller strider emot förordningens syfte, må han hos kontrollstyrelsen göra framställning om åvägabringande av rättelse i det överklagade förhållandet. Över kontrollstyrelsens beslut i fråga om bolags vägran att utminutera rusdrycker må klagan ej föras.

20 §.

1. Rättighet att endast vid måltid till spisande gäster utskänka öl må inom kommun, där bolag ej erhållit rätt till detaljhandel med rusdrycker, av Konungens befallningshavande meddelas att gälla tillsvidare för ett eller flera, högst tre kalenderår. Med måltid förstås i detta mom. gäst mot betalning tillhandahållen mat till ett pris, som ej understiger eller, där visst pris för måltiden ej avtalats, ej skäligen kan anses understiga dubbla priset av det till måltiden utskänkta ölet.

2. Ansökning om rättighet, som i 1 mom. sägs, skall före utgången av augusti månad året innan utskänkningen är avsedd att taga sin början skriftligen göras hos Konungens befallningshavande med uppgift å det ställe, där utskänkningen skall äga rum, samt med bifogande av intyg, utvisande sökandens behörighet att idka rörelsen.

3. Över ansökning, som rätteligen skett, skall Konungens befallningshavande efter augusti månads utgång inhämta utlåtanden i Stockholm av stadsfullmäktige och i annan stad av magistrat och stadsfullmäktige samt å landet av kommunalnämnd och kommunalstämma. Dessa utlåtanden böra innehålla bestämt till- eller avstyrkande jämte förslag till de inskränkningar i avseende å försäljningens bedrivande, som anses nödiga.

4. Har ansökningen blivit avstyrkt, i stad av stadsfullmäktige samt å landet av kommunalstämma, må densamma av Konungens befallningshavande ej bifallas. Medgiver Konungens befallningshavande upplåtande av rättighet, skola vid upplåtelsen föreskrivas de inskränkningar i avseende å rörelsens bedrivande, som blivit av stadsfullmäktige eller kommunalstämman föreslagna, såvida samma inskränkningar icke finnas stå i strid med allmän lag eller författning eller uppenbarligen ej kunna anses ägnade att främja det med desamma avsedda syftet.

21 §.

Rättighet till utskänkning av rusdrycker å passagerarfartyg, som förmedla regelbunden persontrafik till utländsk hamn, må på ansökning kunna tillsviðare för viss tid, högst ett år, av Konungens befallningshavande i det län, varest fartygets rederi har sitt säte, tilldelas person, som är behörig att idka utskänkingsrörelse. Sådan utskänkning må endast äga rum till förtäring ombord å fartyget och må, under det fartyget ligger i hamn eller vid land, allenast ske till besätningen och till sådana fartygets passagerare, som i dess restaurationslokal intaga måltid.

22 §.

Rättighet att tillsviðare för viss tid, högst ett år, utskänka öl å andra passagerarfartyg än som avses i 21 § må på ansökning kunna av Konungens befallningshavande i det län, varest fartygets rederi har sitt säte, tilldelas person, som är behörig idka utskänkingsrörelse. Sådan utskänkning må endast äga rum till förtäring ombord å fartyget och må, under det fartyget ligger i hamn eller vid land, allenast ske till besätningen och till sådana fartygets passagerare, som i dess restaurationslokal intaga måltid. Utskänkningen skall härjämte vara underkastad den särskilda inskränkning, som i 20 § 1 mom. omnämnes.

23 §.

Tillstånd att tillsvidare för viss tid, högst ett år, utskänka vin eller öl å statens järnvägars eller enskild, till persontrafik upplåten järnvägs tåg må på framställning av järnvägens styrelse kunna av Konungens befallningshavande i det län, varest styrelsen har sitt säte, meddelas person, som är behörig att idka utskänkingsrörelse.

24 §.

Den, som erhållit tillstånd till utskänkning enligt 20, 22 eller 23 §§ är skyldig att hos det eller de bolag, Konungens befallningshavande bestämmer, inköpa alla för rörelsen erforderliga rusdrycker.

25 §.

1. Bolag må ej till annan överlåta rättighet till utminuteri.
2. Bolag äger till enskild person överlåta rättighet till utskänkning.

Överlåter bolag sådan rättighet, göre bolaget framställning om fastställelse å överlåtelse hos Konungens befallningshavande, som, efter kontrollnämndens hörande och, om så prövas erforderligt, inhämtande av kontrollstyrelsens utlåtande, har att med avseende å skälen och villkoren för överlåtelsen samt lämpligheten och behörigheten hos den person, å vilken överlåtelsen ifrågasättes, bifalla eller avslå framställningen.

Med överlåtelse av utskänkingsrättighet följer skyldighet för den, till vilken sådan rättighet blivit överlåten, att hos bolaget inköpa alla för rörelsen erforderliga rusdrycker och skall bolaget med iakttagande av de föreskrifter, kontrollstyrelsen därutinnan kan utfärda, vid överlåtelse stadga sådana villkor för dylikt inköp, att rättighetsinnehavares ekonomiska fördel så långt ske kan ej göres beroende på myckenheten av utskänkta rusdrycker.

3. Överlåtelse av rättighet till utskänkning, som avses i 20—23 §§, vare förbjuden.

26 §.

1. Avlider den, som efter överlåtelse från bolag eller enligt 20—23 §§ innehar rättighet till utskänkning, eller försättes han i konkurs,

må rörelsen för stärbhusets eller konkursboets räkning fortsättas, dock icke längre än till dess tre månader förflutit efter dödsfallet eller efter det förhör enligt 25 § konkurslagen hållits.

2. I fall, som i 1 mom. avses, åligger det stärbhuset eller konkursboet, om de vilja fortsätta rörelsen, att därom inom en månad efter dödsfallet eller efter det förhör i konkursen hållits göra anmälan hos Konungens befallningshavande med uppgift därvid tillika å den person, som antagits till föreståndare för försäljningen. Göres ej anmälan inom föreskriven tid eller prövas den till föreståndare antagne icke vara därtill lämplig, anses försäljningsrättigheten hava upphört den dag, tiden för anmälningsskyldigheten gick till ända eller beslut i frågan meddelades.

27 §.

Konungens befallningshavande äger att vid meddelande av tillstånd till detaljhandel eller sedermera under rörelsens utövande stadga de inskränkningar i avseende å densamma, som kunna anses erforderliga.

28 §.

1. Då försäljningsrättighet beviljas, skall Konungens befallningshavande utfärda tillståndsbevis med angivande däri av det lagrum, varå tillståndet grundar sig, varest eller efter vilka grunder försäljningsställe skall förläggas ävensom för vilken tid rättigheten må begagnas; skolande i tillståndsbeviset jämväl utsättas de föreskrifter i avseende å rörelsens utövande, som lämnats vid tillståndets meddelande.

2. Avskrift av tillståndsbevis skall Konungens befallningshavande tillställa kontrollstyrelsen ävensom i andra fall än som avses i 21—23 §§ magistraten eller kommunalnämnden och länsmannen i orten. Vad i detta mom. är sagt om magistratens underrättande äger ej tillämpning i Stockholm.

Om beslut, varom i 26 § förmäles, skall Konungens befallningshavande lämna underrättelse till dem, som enligt detta mom. skola erhålla meddelande om beviljat tillstånd.

IV kap.

Särskilda föreskrifter om utminutering av rusdrycker.

29 §.

Utminutering av rusdrycker må ej äga rum till annan än den, som hos bolag, vilket äger rätt till utminutering, skriftligen anmält sig önska inköpa sådana drycker med uppgift å sitt fullständiga namn, födelseår och födelsedag, yrke, bostad samt hemvist.

Den, som gör anmälan, vare på anfordran skyldig att till riktigheten styrka de i anmälan lämnade uppgifter.

30 §.

Föreligger ej veterligen i avseende å den, som gjort anmälan, sådant hinder för utminutering, varom i 33 och 34 §§ stadgas, har bolaget, därest bolaget eljest finner utminutering till honom kunna äga rum, att, efter iakttagande av vad i 42 § för där avsett fall finnes stadgat, tillställa honom en motbok, innehållande anvisning å visst utminuteringsställe, varest han må hos bolaget göra inköp av rusdrycker. Därest anmälan avser mera än ett slag av rusdrycker, må bolaget kunna utfärda särskild motbok och anvisa särskilt utminuteringsställe för inköp av varje sådant slags dryck.

Göres anmälan, som i 29 § avses, av kvinna, pröve bolaget, huruvida och med vilka förbehåll rusdrycker må till henne utminuterast. Lag samma vare, om anmälan göres av någon, som saknar stadigt hemvist.

31 §.

Bolag må, på köparens begäran eller om så eljest prövas lämpligt, i stället för redan anvisat utminuteringsställe anvisa annat sådant för inköp hos bolaget; och skall anteckning om sistnämnda utminuteringsställe göras i den i 30 § omnämnda motbok.

32 §.

Vill någon, som äger att hos visst bolag inköpa rusdrycker, i stället verkställa sådant inköp hos annat bolag, må sistnämnda bolag, därest

han företer den för honom hos förstnämnda bolag gällande motbok, med iakttagande av vad i 43 § stadgas, anvisa honom utminuteringsställe; och skall anteckning härom göras i motboken.

33 §.

Bolag må ej utminutera rusdrycker till köpare under tid, då han veterligen äger att hos annat bolag å utminuteringsställe inköpa rusdrycker av det slag, försäljningen avser.

34 §.

Rusdrycker må icke utminuteras till

- 1) den, som icke fyllt 21 år;
- 2) den, som under de senaste två åren mer än en gång blivit sakfälld för fylleri;
- 3) den, som under de senaste tre åren dömts till ansvar för brott, som i allmänna strafflagen är belagt med straff, om rätten funnit brottet hava begåtts under inflytande av starka drycker;
- 4) den, som under de senaste tre åren undergått straffarbete eller fängelse, som i fall, varom under 3) sägs, blivit honom annorledes än som förvandlingsstraff i stället för ådömda böter ålagt;
- 5) den, som under de senaste tre åren antingen fällts till ansvar för sådan olovlig försäljning av rusdrycker, som avses i 77 §, eller för olovligt tillhandagående med anskaffande av rusdrycker eller ock för sådant brott undergått fängelse, som honom omedelbart ålagts, eller straffarbete, vartill ådömt fängelse förvandlats;
- 6) den, som under de senaste tre åren undergått tvångsarbete;
- 7) den, angående vilken Konungens befallningshavande under de senaste tre åren genom slutligt beslut förordnat, att han skall intagas å allmän anstalt för vård av alkoholister, eller som under de senaste tre åren vårdats å sådan anstalt;
- 8) den, som under de senaste tre åren å lasarett eller därmed jämförlig anstalt, sjukstuga eller allmän, kommunal eller enskild anstalt för sinnessjuka vårdats för delirium tremens eller annan sinnessjukdom, som otvetydigt uppstått genom omåttligt bruk av rusdrycker; samt
- 9) den, angående vilken nykterhetsnämnd enligt 35 § förordnat, att rusdrycker icke må till honom utminuteras, under den tid beslutet avser.

Vad under 2), 3) och 5) i denna § sägs skall ej äga tillämpning, där det visas, att den, varom är fråga, genom högre rätts laga kraft-

ägande utslag blivit befriad från ansvar för brott, som där avses. Ej heller skall vad under 7) och 9) sägs äga tillämpning, där beslut, som där avses, visas hava blivit efter förd klagan upphävt.

35 §.

Brukar någon, som vistas inom kommunen, rusdrycker till uppenbar skada för sig eller andra, äger nykterhetsnämnden, där så finnes skäligt, förordna, att under viss tid, högst tre år från beslutets dag, rusdrycker icke må till honom utminuterast.

Sådant beslut må dock fattas endast efter anmälan från kommunalnämnd, fattigvårdsstyrelse, kyrkoråd, skolråd, folkskolestyrelse, barnavårdsnämnd, fosterbarnsnämnd, hälsovårdsnämnd, polismyndighet, präst, läkare, lärare i allmän tjänst eller anhörig eller närstående till den, beslutet gäller, eller ock efter anhållan av denne.

Över beslutet må besvär inom trettio dagar från delfäendet anföras, om bolag äger rätt till utminutering av spritdrycker inom kommunen, hos den kontrollnämnd, som det enligt 64 § åligger att övervaka bolagets försäljning, eller om sådant bolag inom kommunen ej finnes, hos den kontrollnämnd, hos vilken enligt av kontrollstyrelsen utfärdade bestämmelser sådana besvär skola anföras.

36 §.

Som hemortsbolag för viss person anses det bolag, som idkar utminutering av spritdrycker inom den kommun, där personen har sitt hemvist, eller, om sådant bolag ej driver rörelse inom denna kommun, det bolag för utminutering av spritdrycker, som kontrollstyrelsen för kommunen anvisat.

37 §.

1. Om någon genom utslag av underrätt blivit sakfälld för fylleri, eller för sådan olovlig försäljning av rusdrycker, som avses i 77 §, eller för olovligt tillhandagående med anskaffande av sådana drycker, skall från rätten inom en vecka efter utslaget meddelande därom insändas uppgift till hemortsbolaget för den, som uppgiften avser; dock må i fall, där ovisshet råder om den sakfälldes hemortsbolag, uppgift insändas till Konungens befallningshavande i det län, varest den sakfälldes har sitt hemvist.

Lag samma vare, där högre rätt dömer till ansvar för brott,

varom i detta mom. sägs, och uppgift på grund av stadgandet i samma moment ej bort från lägre rätt avsändas.

2. Om underrätt fällt någon till ansvar för brott, som i allmänna strafflagen är belagt med straff, samt därvid funnit brottet hava begåtts under inflytande av starka drycker, skall från rätten inom en vecka efter utslagets meddelande därom avsändas uppgift till hemortsbolaget för den, som uppgiften avser; dock må i fall, där ovisshet råder om den sakfälldes hemortsbolag, uppgift insändas till Konungens befallningshavande i det län, varest den sakfälde har sitt hemvist.

Lag samma vare, om högre rätt i mål, som i detta mom. avses, dömer tilltalad, som blivit av lägre rätt frikänd, till ansvar och den högre rätten finner brottet hava begåtts under inflytande av starka drycker.

3. Angående den, som frigives vare sig från straffanstalt efter undergåendet straffarbete eller fängelse, som honom annorledes än som förvandlingsstraff i stället för ådömda böter ålagts genom utslag, varom uppgift skolat lämnas enligt 1 eller 2 mom., eller från tvångsarbetsanstalt, skall vederbörande fängelsedirektör såvitt möjligt i god tid före frigivningen insända uppgift till den frigivnes hemortsbolag eller, i fall där ovisshet råder om rätt hemortsbolag, till Konungens befallningshavande i det län, inom vilket den frigivne har sitt hemvist. Motsvarande skyldighet åligger vederbörande läkare vid lasarett eller därmed jämförlig anstalt, sjukstuga eller allmän, kommunal eller enskild anstalt för sinnessjuka beträffande den, som utskrivs från anstalten efter där erhållen vård för delirium tremens eller annan sinnessjukdom, som otvetydigt uppstått genom omåttligt bruk av rusdrycker, ävensom föreståndare för allmän anstalt för vård av alkoholister beträffande den, som utskrivs från sådan anstalt.

38 §.

Uppgift, som på grund av stadgandena i 37 § inkommit till Konungens befallningshavande, skall genom Konungens befallningshavandes försorg ofördröjligen tillställas hemortsbolaget för den, som uppgiften avser.

39 §.

Har Konungens befallningshavande genom slutligt beslut förordnat om någons intagande å allmän anstalt för vård av alkoholister, skall Konungens befallningshavande ofördröjligen tillställa hans hemortsbolag uppgift därom.

40 §.

Har nykterhetsnämnd jämlikt 35 § i avseende å någon förordnat, att rusdrycker icke må till honom utminuterat, åligger det nämnden att ofördröjligen till hans hemortsbolag meddela uppgift därom och om beslutets giltighetstid.

41 §.

Över dem, vilka bolag anvisat utminuteringsställe för inköp av rusdrycker, skall hos bolaget föras förteckning. I denna förteckning skola jämväl upptagas de personer, i avseende å vilka enligt bolaget tillhandakomna uppgifter hinder förefinnes för utminuterat, varom i 34 § under 2)—9) förmäles.

42 §.

Om någon enligt 29 § anmäler sig för inköp av rusdrycker hos annat än sitt hemortsbolag, må utminuteringsställe ej anvisas honom, innan meddelande om den gjorda anmälan lämnats till hemortsbolaget och upplysning därifrån inhämtats, om i avseende å honom veterligt hinder förefinnes för utminuterat enligt vad i 33 och 34 §§ stadgas. Hemortsbolaget skall, om sådant hinder ej förefinnes, uppföra honom i den i 41 § omförmälda förteckning med anmärkning, att han ej äger hos bolaget inköpa rusdrycker av det slag, anmälan avser, och med anmärkning om det bolag, varest han gjort anmälan. Om sedermera i avseende å honom veterligen hinder för utminuterat uppkommer, skall sistnämnda bolag därom ofördröjligen underrättas av hemortsbolaget.

Därest bolag, hos vilket någon anmält sig för inköp av rusdrycker, prövar erforderligt att i avseende å honom inhämta upplysning, varom i denna § sägs, hos annat bolag, som under något av de tre sista kalenderåren före det anmälan sker varit att anse som hans hemortsbolag, skall för sistnämnda bolag gälla vad i denna § om hemortsbolag är stadgat.

43 §.

Då någon enligt 32 § mot företeende av för honom förut gällande motbok anvisas utminuteringsställe av bolag, åligger det bolaget att

därom ofördröjligen lämna meddelande till det bolag, som utfärdat motboken, samt från detta bolag inhämta upplysning, om i avseende å honom veterligt hinder förefinnes för utminuterings enligt vad i 33 och 34 §§ stadgas. Sistnämnda bolag skall, om sådant hinder ej förefinnes, avföra honom som köpare ur den i 41 § omförmälda förteckning och där anmärka, hos vilket bolag han äger göra inköp. Om sedermera i avseende å honom veterligen hinder för utminuterings uppkommer, skall detta bolag därom ofördröjligen underrättas av det bolag, som utfärdat motboken.

44 §.

Å varje utminuteringsställe skall finnas förteckning å dem, som där äga göra inköp av rusdrycker.

45 §.

1. Vid utminuterings må rusdrycker i den ordning här nedan stadgas antingen å utminuteringsställe avhämtas eller därifrån efter rekvisition av köpare och på hans bekostnad till honom försändas.

2. Avhämtning å utminuteringsställe må äga rum endast mot avlämnande av köparens egenhändigt undertecknade rekvisition och erläggande av kontant betalning. Gäller inköpet spritdrycker, skall därjämte köparens motbok uppvisas. Avhämtas dryckerna genom ombud, må som sådant ej begagnas person, till vilken veterligen, enligt vad i 34 § stadgas, rusdrycker ej må utminuterar.

3. Spritdrycker må från utminuteringsställe försändas endast till köpare inom kommun, där bolaget erhållit rätt till utminuterings. Innan sådan försändning sker, skall köparens motbok hava företetts samt skriftlig rekvisition och betalning för varan erhållits.

Vin och öl må från utminuteringsställe försändas endast efter det köparens skriftliga rekvisition och betalning för varan erhållits, dock att sådana drycker må till köpare inom kommunen i dennes bostad av bolaget avlämnas mot att den skriftliga rekvisitionen och betalningen därvid erhållas.

4. Rekvisitioner, som i 2 och 3 mom. avses, skola tillhöra för köparen utfärdad motbok samt för varje innehavare av sådan å utminuteringsställe förvaras. Vid försäljning av spritdrycker skall i motboken införas uppgift å varje försäld post spritdrycker och dagen för försäljningen.

46 §.

Bolag äger överenskomma med den, som äger rätt till partihandel med vin eller öl, att sådana från bolaget inköpta drycker jämväl må, med iakttagande av de av kontrollstyrelsen för sådant fall meddelade föreskrifter, av partihandlaren försändas direkt till köpare. Sådan försändning må dock ej ske till köpare, boende inom kommun, där på grund av kommunal folkomröstning rättigheter till detaljhandel med rusdrycker ej få meddelas.

47 §.

1. Motbok gäller endast för den person, å vilken den är utställd, och må förty ej någon tillhandagå med att å egen motbok för annans räkning anskaffa rusdrycker eller med att låta egen motbok av annan användas för inköp för dennes räkning.

2. Det vare ock i andra fall än i 1 mom. avses förbjudet att yrkesmässigt eller eljest mot ersättning tillhandagå annan med anskaffande av rusdrycker.

3. Har motbok för någon förkommit, äger vederbörande bolag pröva, under vilka förbehåll ny motbok må till honom utlämnas.

48 §.

Spritdrycker må ej till någon utminteras i större myckenhet än två liter i varje kalendermånad.

Efter därom skriftligen gjord framställning äger dock bolag, om särskilda skäl föreligga, medgiva köpare rätt att för visst tillfälle inköpa större myckenhet än sålunda stadgats.

49 §.

Spritdrycker må ej utminteras i mindre myckenhet än tre tiondels liter.

50 §.

Anhåller någon å honom anvisat utminuteringsställe att få inköpa visst slags rusdryck, som därstädes må till honom försäljas, men av vederbörande bolag ej hålles i lager, vare bolaget, därest det eljest

finner utminutering till honom kunna äga rum och han som säkerhet för betalningens fullgörande nedsätter det belopp, bolaget kan fordra, pliktigt från namngiven firma vare sig inom eller utom riket söka till skäligt pris anskaffa varan.

51 §.

Närmare bestämmelser angående förande av de i 41 och 44 §§ omförmälda förteckningar och i samband därmed stående frågor meddelas av kontrollstyrelsen, som jämväl har att upprätta och tillhandahålla formulär till de i detta kapitel avsedda motböcker, uppgifter och meddelanden.

Då bolag upphör med sin utminutering, lände i fråga om anvisning av utminuteringsställe till dem, som hos bolaget ägt göra inköp, ävensom beträffande huru med ovanberörda förteckningar och de i 45 § omförmälda rekvisitioner skall förfaras jämväl till efterrättelse vad kontrollstyrelsen därom stadgar.

V kap.

Övriga föreskrifter angående detaljhandel med rusdrycker.

52 §.

1. Försäljningsställe skall vara beläget vid öppen gata, väg eller torg.

2. De rum, som nyttjas för utskänkningsrörelse, skola vara ljusa och luftiga, hava en i förhållande till rörelsens omfattning tillräcklig storlek samt hållas i ordentligt skick.

53 §.

Försäljning må ej ske annorstädes än i lokal eller å plats, som blivit för försäljningens bedrivande godkänd vid besiktning, vilken hålles i stad av stadsfiskal och på landet av kronobetjänt jämte två personer, utsedda en av nykterhetsnämnden i kommunen samt en i Stockholm av överståthållarämbetet, i annan stad av magistraten och på landet av kommunalnämnden. Besiktningsmännen skola, därest försäljningsställe godkännes, om besiktningen utfärda bevis, vilket skall innehålla beskrivning å den besiktigade lägenheten.

Innan bevis om besiktningen utfärdats, må försäljning ej börjas. Vad i denna § är stadgat gäller jämväl, då ny rättighet meddelas att utövas i lägenhet, som förut varit använd som försäljningsställe.

Kostnad för besiktning gäldas av tillståndshavaren med belopp, som bestämmes av Konungens befallningshavande.

54 §.

1. Om tillstånd meddelats till försäljning å angivet försäljningsställe, må ombyte av sådant ej ske, med mindre den myndighet, som meddelat tillståndet, därtill giver sitt bifall; skolande dessförinnan tillfälle att yttra sig i ärendet lämnas samma myndigheter, som blivit hörda över ansökningen om ifrågavarande försäljningsrättighet.

2. Om beslut enligt 1 mom. meddele Konungens befallningshavande underrättelse till dem, som enligt 28 § 2 mom. skola erhålla meddelande om beviljat tillstånd.

55 §.

1. Inom eller omedelbart invid kasernområde, läger eller annat område, som blivit för krigsmaktens behov upplåtet, vare detaljhandel med rusdrycker förbjuden.

2. Detaljhandel med rusdrycker vare förbjuden inom eller omedelbart invid för allmänheten upplåten park inom stads planlagda område, dock må Konungens befallningshavande, efter framställning av stadsfullmäktige, i fråga om förut befintligt försäljningsställe härifrån medgiva undantag.

3. Vid offentligt skådespel eller varieté-, cirkus- eller annan dylik föreställning eller, med undantag av konsert, vid vilken uteslutande utföres instrumentalmusik, varje annan föreställning, till vilken allmänheten har tillträde, eller vid offentlig danstillställning må utskänkning av rusdrycker icke ske i lokal eller å plats, där föreställningen eller danstillställningen äger rum, eller i annan lokal, som med förstnämnda lokal står i inre förbindelse.

56 §.

1. Utminuteri av rusdrycker må äga rum endast söckendagar under högst sju timmar, dock ej före klockan 9 förmiddagen eller efter klockan 5 eftermiddagen.

2. Utskänkning av spritdrycker må begynna tidigast klockan 12 middagen samt utskänkning av vin och öl tidigast klockan 9 förmiddagen; och må utskänningen ej fortfara längre än till klockan 10 eftermiddagen.

Utskänkning av rusdrycker, som äger rum å sön- och helgdagar eller å andra dagar före klockan 3 eftermiddagen, vare tillåten endast vid måltider åt spisande gäster.

Under högmässogudstjänst vare all utskänkning förbjuden.

3. Där särskilda omständigheter anses föranleda behov av att tiden för utskänkings avslutande bestämmes senare än till klockan 10 eftermiddagen eller att utskänkning av rusdrycker annorledes än vid måltid åt spisande gäster äger rum under sön- och helgdagar med början efter klockan 7 eftermiddagen, äger Konungens befallningshavande efter framställning i stad av stadsfullmäktige och på landet av kommunalstämma samt efter magistrats eller kommunalnämnds hörande därom förordna.

57 §.

1. Å tider, då handel med rusdrycker enligt nästföregående § ej är tillåten, vare allt utlämnande av rusdrycker från detaljhandelsställe förbjudet.

2. Då utskänkning ej är medgiven, vare det förbjudet att låta rusdrycker å utskänkingsställe förtäras.

58 §.

Om tillstånd erhållits att utskänka endast vin eller öl, vare det förbjudet att låta spritdrycker å utskänkingsstället förtäras ävensom att hava spritdrycker förvarade å utskänkingsstället eller eljest på sådant sätt, att gästerna äga tillgång till desamma.

Det vare ock förbjudet för gäst att å sådant utskänkingsställe förtära spritdrycker.

59 §.

1. Vid utskänkning av rusdrycker skall lagad mat alltid vara att tillgå, dock att vad sålunda stadgas ej äger tillämpning vid utskänkning av vin i samband med servering av konditorivaror.

2. I utskänkingslokal skall friskt dricksvatten ständigt hållas för varje gäst lätt tillgängligt.

3. Rusdrycker må å försäljningsställe icke utlämnas till den, som synbarligen är berörd av starka drycker, och må sådan person ej heller tillåtas att å utskänkningsställe förtära rusdrycker. Ej heller må å utskänkningsställe rusdrycker utlämnas till den, som veterligen gjort sig känd för att missbruka sådana, eller till någon, som skäligen kan antagas ej hava fyllt 18 år.

4. Överlastad person får ej utdrivas från utskänkningsställe, där han förtärt rusdrycker, eller lämnas utan vård.

60 §.

1. Under det detaljhandel med rusdrycker pågår, får dörren till försäljningsrummet ej vara låst.

2. Å försäljningsställe skola ett exemplar av denna förordning och bestyrkt avskrift av det tillståndsbevis, som enligt 28 § 1 mom. utfärdats för rörelsens innehavare, ävensom prislista å de rusdrycker, som å stället tillhandahållas, vara för köpare tillgängliga. Därjämte skall å försäljningsställe finnas för samtliga gäster synligt anslag, som tydligt angiver, å vilka tider därstädes försäljning av rusdrycker får äga rum.

61 §.

I öppen salubod för handel med andra varor än rusdrycker ävensom i de för rörelsen använda lägenheter, vid torghandel och auktioner, vid handel med lappbefolkningen samt eljest vid yrkesmässig handel med andra varor än rusdrycker vare utdelning av sådana drycker även utan betalning förbjuden.

62 §.

Vad i 56 och 57 §§ stadgas skall ej äga tillämpning å utskänkning, som avses i 21—23 §§.

VI kap.

**Om tillsyn å detaljhandel med rusdrycker och övervakande av
nykterhetstillståndet.**

63 §.

All försäljning av rusdrycker skall ordnas så, att därmed åstadkommes så ringa skada som möjligt och att syftet med de i denna förordning givna stadganden sålunda i största möjliga utsträckning vinnes.

64 §.

I varje kommun, där bolag enligt 17 § erhållit rättighet till detaljhandel med rusdrycker, skall finnas en kontrollnämnd, vilken det åligger att tillse, att detaljhandeln med rusdrycker inom kommunen, som bolaget utövar eller å annan överlåtitt, sker i enlighet med bestämmelserna i denna förordning. Har bolaget jämlikt 18 § erhållit tillstånd till detaljhandel inom annan kommun, har kontrollnämnden att utöva tillsyn jämväl å denna handel.

Kontrollnämnden utgöres av tre för den tid, rättigheten inom kommunen åt bolaget upplåtits, valda ledamöter, vilka utses, en av Konungens befallningshavande, en i stad av stadsfullmäktige och på landet av kommunalstämma samt en av landstinget inom det län, där bolagets styrelse har sitt säte, dock att i Stockholm stadsfullmäktige utse jämväl den ledamot, som eljest skulle väljas av landstinget. På enahanda sätt utses tre suppleanter.

Vid val av kommunalstämma iakttages, att varje röstande har en röst.

Därest bolag meddelas rättighet till detaljhandel å sådan tid, att ledamot i nämnden icke kan väljas av landstinget, må landstingets ordförande utse ledamot under tiden till näst sammanträdande landsting.

65 §.

Kontrollnämnden sammanträder på kallelse av den av Konungens befallningshavande utsedde ledamoten för val av ordförande och vice ordförande.

Vid nämndens sammanträden skall minst en ledamot utom ordföranden vara närvarande. Som nämndens beslut gäller den mening, om vilken de flesta röstande förena sig, eller vid lika röstetal den mening, ordföranden biträder.

Ordföranden för vid nämndens sammanträden protokoll eller är för dess ordentliga förande ansvarig, ombesörjer skriftväxlingen, emottager alla till nämnden ställda skrivelser och framställningar samt vårdar nämndens handlingar. I övrigt bestämmer nämnden själv om sin arbetsordning.

66 §.

Ersättning åt kontrollnämndens ledamöter och för de med dess verksamhet förenade kostnader gäldas av bolaget med belopp, som bestämmas av kontrollstyrelsen i enlighet med av Kungl. Maj:t fastställda grunder.

67 §.

Nykterhetsnämnd i kommun har att övervaka nykterhetstillståndet inom kommunen.

Nämnden åligger därvid särskilt

att hålla förteckning över dem, som nämnden jämlikt 35 § förklarar obehöriga att å utminuteringsställe inköpa rusdrycker;

att genom upplysningar och råd till försäljare söka förebygga missbruk av rusdrycker;

att bereda de ärenden, berörande nykterhetstillståndet, vilka i stad av stadsfullmäktige och på landet av kommunalstämma till nämnden remitteras; samt

att till stadsfullmäktige eller kommunalstämman göra framställning om vidtagande av nykterhetsfrämjande åtgärder och avgiva årlig berättelse angående sin verksamhet och över nykterhetstillståndet inom kommunen.

68 §.

Bolag och innehavare av från bolag överlåten rättighet vare pliktiga tillhandagå kontrollnämnden eller av nämnden utsett ombud med erforderliga upplysningar samt att hålla sina handelsböcker med tillhörande verifikationer tillgängliga för nämnden eller sådant ombud.

Bolag vare ock på anfordran skyldigt låta kontrollnämnden och vederbörande nykterhetsnämnd eller av sådan nämnd utsedd person taga del av de i 41 och 44 §§ omförmälda förteckningar.

Ordföranden i kontrollnämnden eller annan av nämnden utsedd ledamot äger närvara vid sammanträden med bolagets styrelse och deltaga i överläggningarna, men ej i besluten.

69 §.

Det åligger Konungens befallningshavande att övervaka iakttagandet av vad i denna förordning är stadgat.

Polismyndighet i stad samt kronobetjänt och kommunalnämnd å landet skola tillse, att å ställe, där detaljhandel med rusdrycker idkas, ordning iakttages samt de i denna förordning meddelade föreskrifter noga efterföljas.

För köping eller annat område å landet, för vilket ordningsstadgan för rikets städer är i tillämpliga delar gällande, må Konungens befallningshavande förordna lämplig polisman att fullgöra vad enligt denna förordning åligger kronobetjänt.

70 §.

Innehavare av rättighet till detaljhandel eller i hans frånvaro den, som försäljningen ombesörjer, vare skyldiga att efter anfordran lämna dem, som hava att taga befattning med tillsyn å efterlevnaden av denna förordning, tillträde till de försäljningsställen, vilka deras tjänsteåligganden avse.

71 §.

Tredskas bolag att fullgöra de i denna förordning för bolag meddelade föreskrifter eller de föreskrifter, som kontrollstyrelsen kan hava för bolaget utfärdat, äger Konungens befallningshavande efter omständigheterna förelägga bolagets styrelseledamöter vite eller förbjuda bolaget att efter utsatt skälig tid fortsätta med försäljningen, om ej de åsidosatta föreskrifterna iakttagas, eller återkalla bolagets rättighet till detaljhandel att upphöra med löpande kalenderårs utgång.

72 §.

1. Tillstånd, som meddelats enligt 20—23 §§, må av Konungens befallningshavande återkallas, när helst Konungens befallningshavande finner skäl därtill, och skall återkallelse av tillstånd, som meddelats enligt 20 §, äga rum, då i stad stadsfullmäktige och på landet kommunalstämma det påyrka.

2. Över beslut, varigenom tillstånd enligt denna § återkallats, må klagan ej föras.

73 §.

1. Vid ting, uppbördsstämma, inskrivningsförrättning, vapenövningsmöte, marknad, torgdag, auktion, arbetsinställelse, eller där trupp är för flere dagar sammandragen så ock vid annan till större folksamling ledande förrättning, ävensom då eljest skäligen kan befaras, att öppethållande av försäljningsställe kan föranleda oordningar, eller då försäljning visar sig föranleda sådana, må Konungens befallningshavande ävensom i stad polismyndighet samt å landet kronobetjänt och kommunalnämnd för visst tillfälle förbjuda bedrivandet av eljest tillåten detaljhandel med rusdrycker eller för sådant tillfälle föreskriva de inskränningar i samma handel, som kunna finnas nödiga.

2. Finnes vid krig eller omedelbar krigsfara eller då arbetslöshet eller nöd i större omfattning är rådande nödigt att meddela förbud mot bedrivande av detaljhandel med rusdrycker eller föreskriva inskränningar i sådan handel, äge Konungen därom förordna. I fall, varom nu är sagt, må ock sådant förordnande, även om det ej kan anses erforderligt för ordningens upprätthållande, meddelas av Konungens befallningshavande, där Konungen det medgivit.

74 §.

Därest av detaljhandel, vartill tillstånd enligt denna förordning erhållits, oordningar föranledas eller å försäljningsställe, varest dylik handel idkas, osedlighet bedrives och sådant fortfar, oaktat skedd erinran från polismyndighet i stad samt kronobetjänt eller kommunalnämnd å landet, må i stad magistraten och på landet kommunalnämnden förbjuda försäljningens fortsatta bedrivande. Beslutet därom gånge genast i verkställighet, men skall, vid äventyr att förbudet eljest går åter, senast inom åtta dagar underställas prövning av Konungens befallningshavande, som, därest tillståndet, enligt vad i detta kapitel sägs, ej finnes böra återkallas, har att för viss tid fastställa förbudet eller ock upphäva det-samma.

I Stockholm tillkommer det i fall, som i detta mom. sägs, överståthållarämbetet att meddela förbud, varom där förmäles.

75 §.

Därest av försäljning, som bedrives av bolag eller innehavare av från bolag överlåten rättighet, vid upprepade tillfällen oordningar föranledas eller å försäljningsställe, där sådan rörelse utövas, osedlighet bedrives, må Konungens befallningshavande, på anmälan av kontrollnämnd eller i stad polismyndighet eller stadsfullmäktige och på landet kronobetjänt eller kommunens eller angränsande kommuns kommunalnämnd eller kommunalstämma, äga att indraga rättighet till sådan försäljning eller ock därifrån skilja innehavaren.

76 §.

Återkallelse av meddelat tillstånd samt förbud mot försäljning, varom ovan sägs, skola delgivas rörelsens innehavare eller i hans frånvaro den, som besörjer försäljningen. Därest försäljningen grundar sig på särskilt tillstånd, skall underrättelse om återkallelse och förbud lämnas dem, som enligt 28 § 2 mom. skola erhålla meddelande om beviljat tillstånd, dock att underrättelse om förbud ej skall meddelas kontrollstyrelsen.

VII kap.

Ansvarsbestämmelser m. m.

77 §.

1. Den, som utan att äga rätt till försäljning enligt denna förordning avyttrar rusdrycker, straffes för olovlig försäljning med böter från och med trettio till och med tvåhundra kronor.

2. Beträdes någon andra gången eller oftare med olovlig försäljning av rusdrycker eller bedriver någon olovlig försäljning i större omfattning eller yrkesmässigt, straffes med böter från och med femtio till och med två tusen kronor eller med fängelse i högst ett år.

3. I fall, som i denna § avses, vare de å försäljningsstället med därtill hörande lägenheter befintliga eller eljest för försäljning avsedda rusdrycker tillika med kärl och emballage, vari de förvaras, underkastade beslag och förbrutna.

4. Vad i denna § stadgas skall jämväl äga tillämpning, om någon, som ej äger rätt till försäljning av rusdrycker, genom byteshandel avhänder sig sådana eller eljest använder dem som betalningsmedel.

78 §.

Överskrider den, som enligt 12 § 1 mom. äger rätt till parti-handel med rusdrycker, honom enligt samma mom. tillkommande försäljningsrättighet, straffes med böter från och med trettio till och med fem tusen kronor. Äro omständigheterna försvårande eller beträdes någon andra gången eller oftare med sådan förbrytelse, må ock dömas till fängelse.

79 §.

Överskrides den i 3 § 1 mom. stadgade rättighet till försäljning av rusdrycker i visst fall å apotek, vare lag som i 77 § sägs.

80 §.

1. Avyttrar den, som handhar detaljhandel med rusdrycker, sådana drycker av annat slag än försäljningsrättigheten avser,

eller beträdes den, som handhar utminutering, med olovlig utskänkning eller den, som handhar utskänkning, med olovlig utminutering,

eller idkar någon detaljhandel med rusdrycker å annat ställe än därtill uppgivet eller medgivet är,

eller fortsätter någon, oaktat återkallelse av meddelat tillstånd till försäljning eller förbud däremot delgivits honom, med försäljningen, straffes som i 77 § 1 och 2 mom. sägs.

2. Har försäljning skett av drycker av annat slag än försäljningsrätten avser, skall ifråga om sådana drycker tillämpas även vad i 77 § 3 mom. finnes stadgat.

81 §.

Förbrytelse mot 6 §, 7 § 3 mom., 58, 59 eller 60 § straffes med böter från och med tio till och med ett hundra kronor.

82 §.

Bryter den, som handhar tillåten försäljning av rusdrycker, i andra fall än förut i detta kapitel sägs mot vad i denna förordning är stadgat eller mot de föreskrifter, som vederbörande myndighet i enlighet med denna förordning kan hava meddelat, straffes med böter från och med tio till och med ett tusen kronor.

83 §.

Dömes den, som efter överlåtelse från bolag eller enligt 20, 21, 22 eller 23 § äger rätt till utskänkning av rusdrycker, till ansvar efter 80 eller 82 §, och har han förut undergått bestraffning för förbrytelse, varom sägs i någon av dessa §§, skall han tillika förklaras sin rätt till försäljning förlustig.

Lag samma vare, om sådan rättighet avser utskänkning av endast vin eller öl och rättighetsinnehavaren dömes till ansvar för olovlig försäljning av spritdrycker.

84 §.

Bryter någon, som ej handhar försäljning enligt denna förordning, mot 7 § 1 eller 2 mom. eller förbryter sig någon mot stadgandet i 61 §, straffes som i 82 § sägs.

85 §.

Tillhandagår någon mot föreskrifterna i 47 § 1 eller 2 mom. med anskaffande av rusdrycker, dömes till böter från och med tio till och med ett hundra kronor. Sker förbrytelsen i större omfattning eller yrkesmässigt eller beträdes någon andra gången eller oftare med sådan förbrytelse, vare straffet böter från och med femtio till och med femhundra kronor eller fängelse i högst sex månader.

86 §.

1. Rusdrycker, som till riket införas av annan än den, vilken enligt 10 § är berättigad till införsel av sådana drycker, må, därest

varan i behörig ordning angivits till tullbehandling, åter utföras; sker ej återutförelse, förfäres på sätt i 93 § är stadgat.

2. Är införelse av rusdrycker att anse som olovlig varuinförelse enligt vad i tullstadgan sägs, skola de i kap. 9 samma stadga förekommande bestämmelser lända till efterrättelse; dock skall ifråga om försäljningen av olovligt införda rusdrycker gälla vad i 93 § här nedan stadgas.

3. Den, som mot stadgandet i 10 § 4 mom. från fartyg ilandför rusdrycker, vilka förtullats såsom överskott av skeppsproviant, böte från och med 10 till och med 1,000 kronor och vare dryckerna tillika med kärl och emballage underkastade beslag och förbrutna.

87 §.

Försäljer någon till dryck ej hänförlig alkoholhaltig vätska och sker försäljningen under omständigheter, vilka kunna giva säljaren skälig anledning antaga, att vätskan är avsedd att användas som dryck, straffes som i 77 § 1 och 2 mom. sägs, och vare å försäljningsstället med därtill hörande lägenheter befintlig vara, varav försäljning skett, tillika med kärl och emballage underkastad beslag och förbruten.

88 §.

Den, som har eller haft att taga befattning med tillsyn å sådan försäljning av rusdrycker, som bedrives av partihandlare, varom i 12 § 1 mom. sägs, eller av innehavare av överlåten rättighet, vare förbjudet att, där det ej kan anses påkallat av tjänstens intresse, yppa sådan försäljares affärsförhållanden. Gör han detta och framgår ej av omständigheterna, att han om de affärsförhållanden erhållit kännedom å tid, då han ej innehaft dylik befattning, straffes med böter från och med trettio till och med ett tusen kronor. Sker det för att göra skada eller begagnar han sig av sin kännedom till egen eller annans fördel, må dömas till fängelse.

89 §.

Skulle den, som är pliktig att åtala förbrytelser mot denna förordning, själv beträdas med olovlig försäljning av rusdrycker, vare det ansett som försvärande omständighet, och vare han därjämte förlustig tjänsten.

90 §.

Den, som under tid, då han är ställd under tilltal för förbrytelse mot denna förordning, fortsätter samma förbrytelse, skall, när han därtill varder lagligen förvunnen, för varje gång stämning därför utfärdats och delgivits, dömas till de böter eller det fängelsestraff, som äro stadgade för sådan förbrytelse; dock må sammanlagda fängelsestraffet icke överstiga två år.

91 §.

Husbonde ansvarar för förbrytelse, som, vid handhavande av detaljhandel enligt denna förordning, begås av hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, liksom vore förbrytelsen begången av honom själv, därest icke omständigheterna göra sannolikt, att förbrytelsen skett utan hans vetskap och vilja.

92 §.

1. Lands- och stadsfiskaler, kronobetjante samt de personer, vilka särskilt antagits att vaka över förordningens efterlevnad, åligger att åtala förbrytelser mot densamma.

2. I övrigt äger envar rättighet att för sådana förbrytelser anställa åtal, dock ej föräldrar och barn eller makar eller syskon mot varandra, ej heller annan skyldeman mot den, hos vilken han njuter kost eller underhåll, ej fosterbarn mot fosterföräldrar och ej heller tjänare mot husbondefolk under den tid, de äro i tjänsten.

3. Då åtal anställas av annan än den, som är nämnd i 1 mom., give han sin talan allmän åklagare tillkänna så tidigt, att denne må kunna övervara målets utförande.

93 §.

1. Rättighet att verkställa beslag tillkommer, förutom tullmyndighet i fall som i 86 § sägs, de i 92 § 1 mom. omförmälda allmänna åklagare. Beslag, som verkställas av annan än tulltjänsteman, skall göras i två vittnens närvaro.

2. Då rusdrycker enligt denna förordning dömts förbrutna, skola de hembjudas till försäljning till bolag, som äger rätt till detaljhandel med rusdrycker eller till sådan partihandlare, som avses i 12 § 1 mom.;

och vare dylikt bolag skyldigt att till skäligt pris inköpa sålunda hem-
bjudna rusdrycker. Är mängden så ringa, att dess värde ej anses mot-
svara förslingskostnaderna, skall varan bevisligen förstöras.

Lag samma vare i fråga om försäljning av rusdrycker på grund
av bestämmelser i tullstadgan eller andra författningar.

3. Då öl jämlikt denna förordning blivit taget i beslag, äger
beslagaren, sedan syn och värdering av två ojävige män hållits, därmed
förfara i nyss stadgad ordning, innan frågan om detsamma skall anses
förbrutet blivit slutligen avgjord.

94 §.

Böter, som äro ådömda efter denna förordning, skola, om tillgång
till deras gäldande brister, förvandlas enligt allmän strafflag.

95 §.

Av böter, som enligt denna förordning ådömas, samt av värdet
av rusdrycker, som enligt denna förordning dömas förbrutna, tillfalla
två tredjedelar åklagaren och en tredjedel den kommuns fattigkassa,
där den åtalade förbrytelsen är begången. Finnes särskild angivare eller
är annan än åklagaren beslagare, äger sådan angivare eller beslagare
taga hälften av åklagarens andel.

96 §.

Ej vare någon jävig att bära vittne angående olovlig försäljning
av rusdrycker endast på den grund, att han därvid tillhandlat sig eller
förtärt sådana drycker.

97 §.

Förbrytelser mot denna förordning skola åtalas och avdömas vid
allmän domstol, dock att i stad, där poliskammare finnes, åtal för sådana
förbrytelser skola behandlas i hittills vanlig ordning.

98 §.

Vad enligt denna förordning tillhör stadsfullmäktiges handläggning
tillkommer i stad, där stadsfullmäktige ej finnas, allmän rådstuga, och

skall vad som tillhör kommunalstämmas handläggning tillkomma kommunalfullmäktige, där sådana finnas. Vid val å allmän rådstuga enligt 96 § av ledamot i kontrollnämnden äge varje röstande en röst.

Vad i denna förordning är stadgat i avseende å magistrat, vare i stad, där magistrat ej finnes, gällande om den för sådan stad särskilt tillsatta styrelse, och skall vad enligt III, V, VI och VII kapitlen i denna förordning tillhör magistrats handläggning tillkomma poliskammare i stad, där sådan finnes.

VIII kap.

Särskilda föreskrifter i avseende å förordningens ikraftträdande m. m.

99 §.

Denna förordning, varigenom förordningarna den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin samt angående försäljning av vin och öl upphävas, träder i kraft den 1 januari 1919, från vilken dag försäljning av rusdrycker blott må utövas av den, som enligt denna förordning därtill äger rättighet.

Härvid skall dock iakttagas,

dels att åtgärder, som före sistnämnda dag erfordras i avseende å ordnandet av handeln med rusdrycker enligt denna förordning, skola vidtagas i enlighet med bestämmelserna i densamma,

dels ock att i avseende å bolag, som under år 1918 utövar rätt till försäljning av brännvin, granskning av förvaltning och räkenskaper, beslut om ansvarsfrihet samt inleverering till statsverket av avgifter, nettovinst och överskott av bolagets tillgångar skola ske enligt nu gällande föreskrifter.

100 §.

Intill dess denna förordning träder i kraft, må rätt till detaljhandel med brännvin enligt 11 och 13 §§ i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin samt rätt till utskänkning av vin och öl enligt 7 § i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av vin och öl ej meddelas att gälla för längre tid än till den 1 januari 1919.

101 §.

Den, som efter överlåtelse enligt 17 § 2 mom. i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin idkar utminuteri av rusdrycker, och den, som jämlikt 13 § i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av vin och öl idkar utminuteri av vin, som ej är förenad med handel med andra varor än spritdrycker, må, om han före den 1 januari 1919 hos kontrollstyrelsen därom gör anmälan, under en tid av tre år efter sistnämnda dag utan särskilt tillstånd fortsätta försäljningen ifråga, dock blott i den ordning, som i II kapitlet föreskrives för partihandlare. Det åligger kontrollstyrelsen att på nu avsedd försäljningsidkares framställning meddela nödiga föreskrifter för att underlätta försäljningen av det lager av ifrågavarande drycker, som han vid tiden för förordningens trädande i kraft innehar.

102 §.

1. Rusdrycker, som före den 1 januari 1919 från utlandet inkommit till riket, må från och med sagda dag icke av tullverket utlämnas till annan än den, som enligt 10 § äger rätt till införsel av sådana drycker; dock att den, som enligt 101 § äger rätt att efter nämnda dag fortsätta försäljning av rusdrycker, må under tiden för denna rättighets bestånd äga utbekomma sådana drycker, som för hans räkning inkommit och angivits till förtullning eller till uppläggning å nederlag eller transitupplag före utgången av år 1918.

2. Kan på grund av vad nu är stadgat utlämnande av rusdryck, som inkommit till riket före utgången av år 1918, icke äga rum eller har den, som enligt 101 § äger fortsätta försäljning av rusdrycker, icke begagnat sig av honom enligt 1 mom. tillerkända rätt, må varan på ägarens begäran återutföras. Sker ej återutförelse, i förstnämnda fall inom loppet av år 1919 och i sistnämnda fall inom ett år efter försäljningsrättens upphörande, hemfalle varan till kronan, och varde för dess räkning behandlad på sätt i 93 § sägs.

Förslag

till

förordning angående försäljning av svagt alkoholhaltiga samt tillagade, alkoholfria drycker.

1 §.

1. Försäljning av svagt alkoholhaltiga samt tillagade, alkoholfria drycker, som ej sker till förtäring på stället, vare, med de inskränkningar, som nedan äro stadgade, tillåten under samma villkor, som för idkande av handel i allmänhet äro gällande.

2. Med svagt alkoholhaltiga drycker förstås i denna förordning dels alla maltdrycker, som enligt förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker äro att hänföra till lagrat dricka eller svagdricka, dels ock alla drycker, vilka ej äro tillagade av malt och som innehålla alkohol, men ej mera än 3 volymprocent därav.

2 §.

Den, som äger rätt till utskänkning av spritdrycker, vin eller öl, vare jämväl berättigad att till förtäring på stället försälja (utskänka) svagt alkoholhaltiga samt tillagade, alkoholfria drycker.

3 §.

1. Vill någon, som ej enligt 2 § är därtill berättigad, bedriva utskänkning av drycker, som avses i denna förordning, göra därom skriftligen anmälan, i Stockholm hos överståthållareämbetet, i annan stad hos magistraten och på landet hos länsmannen, med uppgift å det ställe, där utskänkningen skall äga rum, samt med bifogande av betyg om god frejd. Har anmälan sålunda skett, skall, där ej nedan annorlunda föreskrives, meddelas bevis, att anmälan behörigen skett; och skall länsmannen därom underrätta kommunalnämndens ordförande i den socken, där rörelsen skall utövas.

Vad sålunda är stadgat skall iakttagas varje gång utskänkingsställe ombytes.

2. Bevis, som i 1 mom. omförmäles, må ej meddelas den, som

veterligen jämlikt 8 § 1 eller 2 mom. står under förbud att utskänka drycker, varom i denna förordning är fråga, eller genom gällande beslut, som ej avser allenast visst tillfälle, förbudits att försälja spritdrycker, vin eller öl, ej heller den, om vilken är veterligt, att honom meddelat tillstånd att försälja spritdrycker, vin eller öl återkallats, eller att han dömts förlustig rätt till försäljning av sådana drycker eller drycker, som avses i denna förordning.

3. Vill någon, efter det honom meddelat, av Konungens befallningshavande fastställt eller omedelbarligen stadgat förbud att utskänka drycker, som avses i denna förordning, eller att försälja spritdrycker, vin eller öl upphört att gälla, eller efter det honom meddelat tillstånd att försälja spritdrycker, vin eller öl återkallats, bedriva rörelse, varom i 1 mom. förmäles, har Konungens befallningshavande på ansökan, åtföljd av betyg om god frejd samt uppgift om stället, där rörelsen är avsedd att bedrivas, att efter magistratens eller kommunalnämndens hörande pröva, huruvida tillstånd därtill må medgivas eller icke.

Detsamma gälle ock, ifall annan än den, vilken åsyftas med förbud eller återkallelse, varom nyss är sagt, vill i samma lokal, där rörelsen förut bedrivits, fortfarande utöva rörelse, som i 1 mom. omförmäles.

I Stockholm äge vad i detta mom. är sagt om magistratens hörande ej tillämpning.

4. Inom läger, kasernområde eller annat uteslutande för krigsmaktens behov upplåtet område må ej försäljning, som avses i denna förordning, äga rum, med mindre Konungens befallningshavande, på framställning av vederbörande befälhavare, därtill meddelat tillstånd.

5. Har någon, som genom anmälan eller särskilt tillstånd förvärvat rätt till utskänkning, varom sägs i 1 mom., mera än sex månader underlåtit att därav begagna sig, anses samma rätt hava upphört.

4 §.

Anmälan eller tillstånd, varom sägs i 3 §, erfordras ej för rätt att tillfälligtvis, vid allmän sammankomst eller tillställning, genom föranstaltande av den, som anordnat sammankomsten eller tillställningen, utskänka drycker, som avses i denna förordning.

5 §.

Utskänkingsrörelse, som på grund av anmälan eller tillstånd enligt 3 § är avsedd att idkas i stad, köping eller municipalsamhälle, må ej börjas, förrän besiktning å den lägenhet, där rörelsen skall

drivas, hållits, i stad av stadsfiskal och i annat samhälle av kronobetjänt jämte två personer, utsedda, i Stockholm av överståthållareämbetet, i annan stad av magistraten och i köping eller municipalsamhälle av kommunalnämnden eller motsvarande myndighet, samt besiktningsmännen utfärdat bevis därom, att lägenheten är för ändamålet lämplig.

Kostnad för besiktningen gäldas av rörelsens innehavare med belopp, som bestämmes av Konungens befallningshavande.

6 §.

1. Utskänkning av i denna förordning avsedda drycker må icke äga rum senare å dag än klockan tio på aftonen; ägande Konungens befallningshavande att, där särskilda omständigheter föranleda behov av utskänkningstidens inskränkning eller utsträckning, därom förordna.

Vad här är sagt äge ej tillämpning å utskänkning, som äger rum enligt 4 § eller å skjutsanstalt till resande.

2. Om utskänkning på grund av anmälan eller tillstånd enligt 3 § idkas, vare det förbjudet att låta spritdrycker, vin eller öl å utskänkningsstället förtäras ävensom att hava sådana drycker förvarade å utskänkningsstället eller eljest på sådant sätt, att gästerna äga tillgång till desamma.

7 §.

Vid all försäljning av lagrat dricka och svagdricka, vare sig till förtäring på stället eller annorledes, skall iakttagas:

att drickat ej må på försäljningsstället förvaras på andra kärl än dem, å vilka det utlämnats från bryggeriet, ej heller av säljaren påspädas eller på annat sätt beredas,

att drickat ej må vara försatt med något för hälsan skadligt ämne eller med sackarin, samt

att på försäljningsstället ej må finnas hembryggt lagrat dricka eller svagdricka.

Vad i denna paragraf stadgas skall äga motsvarande tillämpning vid försäljning av alkoholfria maltdrycker.

8 §.

1. Förekomma å försäljningsställe, där på grund av anmälan eller tillstånd enligt 3 § utskänkning idkas, oordningar, eller bedrivs därstädes osedlighet, äge magistraten eller kommunalnämnden förbjuda rörelsens innehavare att med försäljningen fortsätta. Beslutet därom gånge genast i verkställighet, men skall, vid äventyr att förbudet eljest

går åter, senast inom åtta dagar underställas Konungens befallningshavande, som har att för viss tid fastställa förbudet eller ock upphäva detsamma.

I nu förutsatta fall äge Konungens befallningshavande jämväl omedelbarligen meddela förbud på sätt nyss är sagt.

2. I Stockholm tillkommer det i fall, som i 1 mom. avses, överståthållareämbetet att meddela förbud, varom där förmäles.

3. Därest vid marknad, allmän torgdag, läger eller annat vapenövningsmöte, inskrivningsförrättning eller mönstring med värnpliktige, ting, auktion eller annan till folksamling föranledande förrättning eller då eljest större folksamling äger rum utskänkning av drycker, som avses i denna förordning, visar sig föranleda oordningar, må polismyndighet i stad och kronobetjänt å landet omedelbarligen förbjuda och, om förhållandet sådant påkallar, förhindra utskänkningens fortsättande vid tillfället. Enahanda befogenhet tillkommer polismyndighet i stad och kronobetjänt på landet jämväl ifall utskänkning, som tillfälligtvis utövas vid allmän sammankomst eller tillställning, visar sig föranleda oordningar.

4. Förbud, som sägs i denna paragraf, skall delgivas rörelsens innehavare eller, i hans frånvaro, den, som försäljningen besörjer; varjämte Konungens befallningshavande skall om förbud, som av Konungens befallningshavande meddelas eller fastställs, lämna underrättelse till magistraten eller kommunalnämnden och länsmanen i orten samt vederbörligen kungöra detsamma.

Vad här är sagt om magistratens underrättande äge ej tillämpning i Stockholm.

5. Förbud gälle, då det drabbar man, även för hustrun och tvärtom, så länge de leva i äktenskap samman.

9 §.

Tillstånd, varom sägs i 3 § 4 mom., må av Konungens befallningshavande återkallas, när helst skäl därtill anses föreligga; skolande i fråga om delgivning av och underrättelse om sådant beslut gälla vad i 8 § 4 mom. är beträffande förbud i enahanda avseenden stadgat. Underrättelse om beslutet skall därjämte meddelas vederbörande befälhavare.

10 §.

1. Den, som utan att hava undfått bevis, att anmälan behörigen skett, där sådan är föreskriven, eller utan tillstånd, där sådant erfordras, utskänker drycker, som avses i denna förordning, böte från och med fem till och med femtio kronor.

2. Överträder någon honom enligt 8 § meddelat förbud, eller fortsätter någon med utskänkning, varom sägs i 3 § 4 mom., oaktat återkallelse av därtill givet tillstånd honom delgivits, böte dubbelt mot vad i 1 mom. är sagt.

3. Överträder någon de i 7 § givna bestämmelser, skall han, där gärningen ej är i annan författning med straff belagd, straffas med böter från och med fem till och med trettio kronor.

4. Förbryter sig någon mot vad i 5 § eller 6 § 2 mom. är föreskrivet, eller utövar någon utskänkning av i denna förordning avsedda drycker å otillåten tid, böte från och med fem till och med trettio kronor.

11 §.

Varder någon, vilken efter anmälan eller tillstånd idkar utskänkning, som avses i 3 §, dömd till ansvar för olovlig försäljning av spritdrycker, vin eller öl, då må han ock på yrkande av vederbörande allmän åklagare dömas förlustig sin nämnda utskänkingsrätt, ifall omständigheterna böra därtill föranleda.

12 §.

Den, som under tid, då han är ställd under tilltal för förbrytelse mot denna förordning, fortsätter samma förbrytelse, skall, när han därtill varder lagligen förvunnen, för varje gång stämning därför utfärdats och delgivits, fällas till de böter, som för sådan förbrytelse äro stadgade.

13 §.

Husbonde ansvarar för förbrytelse, som vid handhavande av försäljning enligt denna förordning begås av hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, liksom vore förbrytelsen begången av honom själv, därest icke omständigheterna göra sannolikt, att förbrytelsen skett utan hans vetskap eller vilja.

14 §.

Om böters förvandling och fördelning, om rätt att anställa åtal för överträdelser av denna förordning, om övervakande i övrigt av förordningens efterlevnad samt om domstol, där överträdelser av densamma skola åtalas, lände i tillämpliga delar till efterrättelse vad i gällande förordning angående försäljning av alkoholhaltiga drycker är eller varder stadgat.

15 §.

Vad enligt denna förordning tillhör magistrats handläggning tillkommer poliskammare i stad, där sådan finnes, och i stad, som ej har magistrat, där tillsatt särskild styrelse.

Övergångsstadganden.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1919, då de i förordningen angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt svagdricka den 9 juni 1905 meddelade bestämmelser upphöra att gälla.

2. Är någon på grund av anmälan eller tillstånd enligt sistnämnda författning i utövning av rättighet till utskänkning av drycker, som där avses, äger han därmed fortfara även efter det denna förordning trätt i kraft.

3. Är någon på grund av stadgande i annan äldre författning i utövning av rättighet till utskänkning av drycker, som avses i denna förordning, och vill han därmed fortfara även efter det denna förordning trätt i kraft, göra därom inom utgången av år 1918 anmälan eller ansökan på sätt i denna förordning är stadgat. Försummar han det, anses rättigheten hava upphört vid sistnämnda tidpunkt.

Vad i detta mom. är sagt äge dock ej tillämpning å den, som enligt 2 § i denna förordning är berättigad till utskänkning av ifrågasvarande drycker.

4. Vill någon, innan denna förordning träder i kraft, förvärva rättighet att utan samband med utskänkning av spritdrycker, vin eller öl efter 1919 års ingång bedriva utskänkning av drycker, som avses i denna förordning, gälla vad om anmälan och ansökan därstädes i sådant avseende är stadgat.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 7 § i förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet.

Härigenom förordnas, att 7 § i förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet skall erhålla följande ändrade lydelse:

7 §.

1 mom. Sådan — — — — — yrket.

2 mom. Tillverkning eller beredning av drycker, hållande mer än $2\frac{1}{4}$ volymprocent alkohol, må i andra fall än som avses i kungl. förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maldrycker och kungl. förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin, icke, utan att Kungl. Maj:t därtill lämnat tillstånd, äga rum i reningsverk, vinfabrik eller annan byggnad, som för ifrågavarande verksamhet anlagts eller inrättats efter ingången av juli månad 1917. Lag samma vare angående tillverkning och beredning av nu ifrågavarande drycker i härför förut använd byggnad, varest sådan verksamhet nedlagts av annan anledning än reparation och ej återupptagits före ingången av juli månad 1917.

Denna förordning träder genast i kraft.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 3, 13, 23 och 31 §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker.

Härigenom förordnas, att 3, 13, 23 och 31 §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker skola erhålla följande ändrade lydelse:

3 §.

1. I denna förordning förstås med *svagdricka* varje maltdryck, som ej innehåller mer än två och en fjärdedels volymprocent alkohol och är inbryggd med en stamvört, vilkens extrakthalt icke överstiger sex procent;

lagrat dricka varje maltdryck, som ej är hänförlig till svagdricka och som ej innehåller mer än tre volymprocent alkohol och är inbryggd med en stamvört, vilkens extrakthalt icke överstiger åtta procent;

skattefritt bryggeri varje — — — — — bryggeriets skötsel.

2. Tillverkningsår — — — 30 september.

13 §.

1. I bryggeri, som anlagts eller för tillverkning av andra maltdrycker än svagdricka inrättats efter ingången av juli månad 1917, må sådan tillverkning ej äga rum, utan att Kungl. Maj:t därtill lämnat tillstånd. Lag samma vare angående tillverkning av ifrågavarande drycker i bryggeri, varest sådan verksamhet nedlagts av annan anledning än reparation och ej återupptagits före ingången av juli månad 1917.

Då skattepliktigt bryggeri skall sättas i gång eller vid början av ett tillverkningsår fortfarande vara i verksamhet, åligge det till-

verkaren att minst tio dagar förr, än malkrossning må företagas, till Konungens befallningshavande ingiva skriftlig anmälan med uppgift om:

a) bryggeriets namn, det ställe, där bryggeriet är beläget, samt tillverkarens postadress,

b) den tidrymd, ej överstigande helt tillverkningsår, för vilken han önskar erhålla tillstånd till malkrossning,

c) den vikt malt, han beräknar i medeltal skola komma att krossas för varje helgfritt dygn under den tid, för vilken anmälan göres, samt

d) det ombud, som i hans frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänsteman;

varjämte vid anmälan skall fogas dels, därest bryggeriet ej står under tillsyn av kontrollör, då anmälan göres, intyg av vederbörande överkontrollör, att anordningarna inom bryggeriet icke strida mot denna förordnings eller ordningsstadgans föreskrifter, dels ock, därest Kungl. Maj:ts tillstånd till tillverkningen erfordras, bevis att sådant tillstånd lämnats.

2. Samtidigt — — — — — kronor.
3. Ingives — — — — — krossas.
4. Har — — — — — återkallas.
5. När — — — — — kronor.
6. Förfaller — — — — — återkallas.

23 §.

Från skattepliktigt bryggeri må svagdricka, därest det ej av köpare avhämtas i öppna kärl, endast utlämnas på kärl, som äro stämplade med såväl bryggeriets namn som ordet »skattefritt». I stället — — — — varumärke.

Beträffande — — — — — proppen.

När kärl, som innehåller svagdricka, är försett med etikett, skall på etiketten ordet »skattefritt» vara anbragt överst å en rad för sig och vara tydligt framträdande.

På sålunda — — — — — utlämnas.

31 §.

Från skattefritt bryggeri må svagdricka, därest det ej av köpare avhämtas i öppna kärl, endast utlämnas på kärl, som äro stämplade med såväl bryggeriets namn som ordet »skattefritt». I stället — — — — varumärke.

Beträffande — — — — — proppen.

När kärl, som innehåller svagdricka, är försett med etikett, skall på etiketten ordet »skattefritt» vara anbragt överst å en rad för sig och vara tydligt framträdande.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1919, dock att vad i 13 § stadgats skall äga tillämpning genast efter utfärdandet.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 1 och 4 §§ i förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin.

Häri genom förordnas, att 1 och 4 §§ i förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin skola erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

1. Brännvin — — — — — konkursboet.
2. Överståthållare — — — — — förordning.
3. Å — — — — — förbjuden.
4. I bränneri, som anlagts eller för brännvinstillverkning inrättats efter ingången av juli månad 1917, må sådan tillverkning ej äga rum, utan att Kungl. Maj:t därtill lämnat tillstånd. Lag samma vare angående tillverkning i bränneri, varest sådan verksamhet nedlagts av annan anledning än reparation och ej återupptagits före ingången av juli månad 1917.

4 §.

Den, som — — — — — samt därvid avlämna bevis dels att han är behörig att utöva brännvinstillverkning, dels ock i fall som avses i 1 § 4 mom. att Kungl. Maj:t lämnat sådant tillstånd, som där är sagt. Av bolag — — — — — utfärdat.

Denna förordning träder genast i kraft.
